

26. Kaupunginmuseo

Henkilökunta. Kaupunginmuseo oli yleisölle avoinna kuutena päivänä viikossa ja museossa oltiin työssä viikon kaikkina seitsemänä päivänä. Viisipäiväiseen viikkoon siirtyminen toi mukanaan pulmia, joita ei tyydyttävästi saada ratkaistuksi ennen kuin henkilökuntaa voidaan lisätä. Kun osa henkilökunnasta on säännöllisesti sunnuntai-työssä ja niin ollen vapaana työstä perjantaisin ja lauantaisin, museotöiden ja yleisönpalvelun järjestely perjantaisin on vaikeaa sekä pääosastossa että varsinkin Tuomarinkylän museossa.

Kaupunginmuseon palveluksessa oli vuoden aikana 8 vakinaista ja 2 tilapäistä viranhaltijaa sekä 2 työsuhteessa olevaa museoapulaista ja 4 osapäivätyössä olevaa siivoojaa, jotka osallistuivat myös kokoelmien hoitoon ja vartiointiin. Osan vuotta palveli 10 museoharjoittelijaa. Konservomistöiden tekijöitä oli 5, muita teknillisiä apulaisia 3 ja valokuvaajia 2. Henkilökunnan yhteismäärä oli 36 henkilöä.

Tuomarinkylän museossa tp. museoassistenttina toiminut fil.maist. Kreetta Sihvonen siirtyi eläkkeelle 5.3. Museolautakunta päätti valita Tuomarinkylän museon museoassistentin tilapäiseen virkaan 1.3. lukien hum.kand. Marja-Liisa Ripatin. Vuoden 1970 alusta virka vakinaistettiin.

Sairauslomia myönnettiin vuoden aikana kaikkiaan 61 päivää.

Museonhoitaja, museoamanuenssi Peltonen ja museoassistentti Järvelä osallistuivat

Suomen Museoliiton 46. vuosikokoukseen 19.—20.4. Riihimäellä.

Kaupunginhallituksen myöntämän apurahan turvin teki museoassistentti Järvelä opintomatkan Hollantiin ja Saksan liittotasavaltaan.

Museonhoitaja teki Opetusministeriön Kansainvälisten asiain osaston tarkoitukseen myöntämän apurahan turvin opintomatkan Unkariin, missä hän 12.5.—10.6. välisenä aikana perehtyi mm. Budapestin ja useiden maaseutukaupunkien kaupunginmuseoihin.

Museoamanuenssi Peltonen teki 11.—15.9. virkamatkan Ruotsiin, missä pidettiin pohjoismaisten merenkulkumuseoitten työkoukus.

Museon henkilökunnasta arkistojärjestäjä ja kassanhoitaja osallistuivat virasto- ja laitossuojelun peruskurssille.

Kokoelmien karttuminen. Kertomusvuonna kaupunginmuseon kokoelmiin hankittiin ostamalla, saatiin lahjoina sekä museon oman työn tuloksena 954 esinettä. Nämä jakaantuvat eri pääryhmiin seuraavasti: kirjat 70, kartat 4, rakennus-, asema- ja mittapiirustukset 90, Helsinki-aiheiset öljy- ja vesivärimaalaukset sekä graafiset lehdet ja piirroksiset 25, muotokuvat 1, mitalit ja muistorahat 5, huonekalut 16, kulta-, hopea-, tina- sekä lasi- ja posliiniesineet 50, talous- ja työkalut 45, puvusto ja käsityöt 151, koriste-esineet 7, lelut, pelit, soittimet 101, koneet, koneet ja kuljetusvälineet 27, rakennusten osat 39, maalöydöt 3 sekä arkistoaines 290.

Kuva-arkistoon hankittiin yhteensä 4 120 numeroa.

Kokoelmien luettelointi ja hoito. Kaupunginmuseon kokoelmien luettelointi-, selvitys- ja hoitotehtäviin osallistui koko henkilökunta. Konservomistöissä käytettiin lisäksi ulkopuolista työvoimaa. Eräistä pääluokista saatiin valmiiksi suuritöiset inventoimis- ja sijoitusluettelot. Uusia esinekortteja valmistui 1 750 kpl ja kortistoon viemistä varten esineitä selvitettiin ja luettelointia n. 3 000 kpl. Kun kaupunginmuseo kertomusvuoden aikana järjesti pysyvien näyttelyjensä yhteyteen neljä erikoisnäyttelyä, konservoinnin ja kunnostuksen kohteena olivat pääasiassa ne esineryhmät, joita erikoisnäyttelyihin tarvittiin.

Tuomarinkylän museossa, jonne kaupunginmuseon lehtileikearkisto on sijoitettu, hakusanoitettiin 1 990 lehtileikettä. Lehtileikearkiston viimeinen juokseva numero kertomusvuonna oli 76 012 oltuaan v. 1968 72 702, joten kasvu oli 3 310 leikettä.

Kaupungin omistamissa vanhoissa rakennuksissa säilyneiden, rakennus- ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten ja niiden osien inventoimis-, mittaus- ja valokuvaustöitä sekä näiden rakennusten korjaus-, muutos- tai purkamistöiden yhteydessä poistettaviksi joutuvien sisustusten osien talteenottoa ja varastointia oli kertomusvuonna runsaasti. Tapettinäytteitä selvitettiin, puhdistettiin ja pantiin kansioihin 120 kpl. Rakennustenosia talteenotettiin taloista Pohjoinen Esplanaadikatu 17 27 kpl ja Kaupungintalon saneeraustyömaalta 4 kpl. Puotinkylän kartanon sivurakennuksen tornikello liitettiin museon kokoelmiin.

Valokuvaukset ja kuvahankinnat. Rakennusinventointiin ja -mittauksiin liittyviä valokuvauksia tehtiin 29 eri kohteessa. Silmällä pitäen mahdollisesti purettaviksi joutuvia rakennuksia, tehtiin inventointikuvauksia myös Itä-Helsingin saaristossa, Malmilla, Metsälässä ja Vallilassa. Korttelinventointikuvauksen kohteina olivat Kata-

janokka ja 6. ja 7. kaupunginosa. Meilahden sairaalan kattoterassilta otettiin panoraama kuvasarja.

Museon kokoelmiin ostetut ja lahjoitetut esineet valokuvattiin luettelointia varten. Eräiden suoraan varastoihin vietyjen esineiden kohdalla pidettiin mittapiirrosten tekemistä niistä valokuvausta parempana.

Henkilökuvakokoelmien negatiiveja numeroitiin yht. 6 598, näistä valokuvaamo Rembrandtilta lahjaksi saatuja negatiiveja 4 271 kpl. Henkilökortteja henkilökuvista kirjoitettiin 4 271 kpl. Tämän kokoelman viimeinen juokseva numero oli kertomusvuonna 40 480. Selvitystyö jatkuu.

Kuva-arkisto. Kuva-arkistoon saatuja negatiiveja numeroitiin 3 678 kpl. Kadunnimien mukaan järjestettyyn rivirekisteriin kirjoitettiin 2 152 uutta liuskaa ja asiahakemistoluetteloon 1 526 liuskaa. Rivirekistereihin merkittyjen ja valmiiksi selvitettyjen Helsinki-aiheisten valokuvien lukumäärä oli 31.12. 58 549 kpl. Tähän lukumäärään eivät sisälly henkilökuvakortistot eivätkä väridiapositiivit, joista kertomusvuonna kirjoitettiin kortteja 259 kpl. Kuvalaattojen kortteja valmistui 679 kpl.

Kuva-arkisto valmistutti kertomusvuonna eri tilaajille negatiiveistaan vedoksia 577 kpl. Tilausten yhteydessä museo sai 32 reproduktionegatiivia. Kuvien tilaajia oli 119 ja 181 kuvaan lunastettiin julkaisu-oikeus.

Tutkimustyöt kohdistettiin lähinnä esineistön luetteloinnin edellyttämiin tutkimuksiin ja niitä esineryhmiä koskeviin tutkimuksiin, joista järjestettiin erikoisnäyttelyjä. Yleisöä varten laadittiin -suomen ja ruotsinkielisiä monisteita viihdettä ja vapaa-ajan viettoa helsinkiläiskodeissa esittelevää näyttelyä varten. Rakennusinventoinnin yhteydessä haastateltiin purettavaksi joutuvien talojen asukkaita. Rakennuskertomus talosta Punavuorenkatu 23 oli viimeisteltävänä.

Vierailut, opastukset ja käynnit museossa. Hakasalmen huvilan kokoelmiin tutustui

kertomusvuonna 11 174 henkilöä, joista pääsylipun lunastaneita oli 5 145, Tuomarinkylän museossa kävi 3 676 henkilöä, joista maksaneita oli 1 301, yhteensä oli kaupunginmu-
seossa käyneitä 14 850 henkilöä.

Kansa- ja oppikoululuokkien käyntejä oli kaupunginmuseon kokoelmissa yht. 48 ja ammattikoulu-, opisto- ym. ryhmiä 37. Ryhmäkäynteihin osallistui yht. 2 932 henkilöä. Tuomarinkylän museoon retkeilleistä ryhmistä mainittakoon Postisäästöpankin lomakerho, Stockmannin taidekerho, Oulunkylän seurakunnan vanhukset, KIFA-laiset, Helsingin kaupungin toimistokoulu ja työväenopistot sekä Helsingin pitäjän kultaisen iän kerho. Hakasalmen huvilaan retkeilleistä ryhmistä mainittakoon mm. Elannon »riemu-mehiläiset», partiotyöt, OTK:n 25-vuotis-merkkiläiset ja eläkeläisten kerho. Ulkomaalaisista ryhmäkävijöistä mainittakoon Lundin yliopiston taloushistorian seminaarilaiset. Helsinki-päivän vieraita oli Hakasalmen huvilassa 338 ja Tuomarinkylän museos-
sa 353 yht. 691 kävijää.

Kiinteistöt. Kertomusvuoden aikana asennettiin Hakasalmen huvilaan automaattiset palohälytyslaitteet. Kesä- ja syyskautena sattuneiden murtojen ja murtoyritysten johdosta museon turvallisuustoimenpiteitä tehostettiin. Hakasalmen huvilan pääraken-

nuksen maalaustyöt ja vesikaton korjaus siirtyivät seuraavaan vuoteen.

Tuomarinkylän kartanon asuntopihan piirissä olivat kahvilaksi kunnostetun sivurakennuksen sisustus- ja kalustustyöt päättymisvaiheessa ja kahvilan vuokrasopimus tehtiin.

Julkaisut. Kertomusvuonna museo julkaisi englannin-, saksan- ja ranskankieliset kokoelmiensa esitteet, joista kukin on yhden painoarkin laajuinen.

Helsinkiä koskevaan julkaisutoimintaan kaupunginmuseo osallistui huolehtimalla useiden teosten kuvituksesta ja kuvatekstien laadinnasta.

Tulot ja menot. Museon pääsymaksuina perittiin aikuisilta 50 p sekä lapsilta ja ryhmäkäynteihin osallistujilta 20 p.

Tuloja oli pääsymaksuista, opaskirjojen ja postikorttien myynnistä Hakasalmen huvilan osalta 3 043 mk ja Tuomarinkylän museon osalta 875 mk, valokuvien käyttö- ja julkaisuoikeuksien lunastuksista 2 184 mk, luontoisetujen korvauksena 2 244 mk sekä muita tuloja vakuutuksista ym. 56 mk, yhteensä 8 402 mk.

Määrärahoja oli kertomusvuonna käytävissä kaikkiaan 659 599 mk ja menot olivat yhteensä 548 114 mk, joten käyttämättä jäi 111 485 mk.

